

EUROPEJSKI DOKUMENT DLA ŚWIECKICH MISJONARZY KOMBONIANÓW ZE SPOTKANIA GRANADA 2006 – FLORENCJA 2007

WSTĘP

W wizji Kościoła jako wspólnoty, charyzmat św. Daniela Comboniego jest darem Ducha Świętego dla kościołów lokalnych, w których wzrastają powołania ŚMK. Rozwijają oni inny, szczególny wymiar życia charyzmatem komboniańskim - autonomicznie i w komunii z całą rodziną komboniańską. Jako ruch świeckich, misjonarze są świadectwem misyjnego charakteru poszczególnych kościołów (zarówno wysyłających jak i przyjmujących), żyją wartościami Królestwa Bożego w codzienności (jego aspektach: ekonomicznym, politycznym, społecznym i kulturalnym).

1. KRYTERIA I WSPIERANIE POWOŁAŃ

1.1. Kryteria jakie powinien spełniać Świecki Misionarz Kombonianin (ŚMK)

- a. to osoba, która chce naśladować Jezusa Chrystusa w wymiarze eklezjalnym (co wyraża się w misji kościoła w lokalnej wspólnocie chrześcijan)
- b. dojrzała, świecka osoba o duchowości misyjnej "Ad Gentes", zdolna do dostosowania się do nowych warunków, przebywania we wspólnocie, pracy zespołowej. To osoba, która jasno zadeklarowała możliwość wyjazdu.
- c. posiada odpowiednią formację ogólnoludzką, chrześcijańską, komboniańską i zawodową
- d. jest zrównoważona psychicznie i emocjonalnie; jej stan zdrowia nie jest przeciwwskazaniem do pracy misyjnej
- e. była zaangażowana w służbę innym i wynikało to z jej wiary w Chrystusa.
- f. angażuje się we realizację zadań ruchu ŚMK
- g. zakończyła okres rozeznawania powołania (I etap formacji)

1.2. Jak szukać nowych ŚMK

Wykorzystując:

- a. Internet
- b. Czasopisma misyjne (Mundo Negro, Kontinente, Alem Mar...)
- c. Świadectwa tych, którzy wrócili z misji
- d. Listy tych, którzy na misjach przebywają
- e. Animacja misyjna
- f. Spotkania

2. TOŻSAMOŚĆ

2.1. Osoba świecka

- a. Mężczyzna lub kobieta: wolni lub w związku małżeńskim, dojrzała
- b. czynni w życiu świeckim (praca, rodzina)
- c. świadomi wartości różnorodności kulturowej, o dojrzałej osobowości, określonej zawodowo, uformowani przez chrześcijańskie wartości
- d. w kraju pochodzenia utrzymują się m.in. z własnej pracy
- e. pracują dla Królestwa Bożego, wspierając ewangelizację i walkę o sprawiedliwość i pokój - to chrześcijanie rozumiejący Kościół jako wspólnotę
- f. o dojrzałej wierze i jasnych motywacjach misyjnych
- g. chcący iść za Jezusem we wspólnocie Kościoła przez:
  - wspieranie w duchu misyjnym lokalnego kościoła, społeczeństwa, w którym żyją

→ pracę w służbie wolności, sprawiedliwości i pokoju

2.2. Misjonarz

- a. dla ŚMK życie misją “Ad Gentes” to sposób realizacji chrześcijańskiego powołania
- b. wyraża dyspozycję do wyjazdu na misje do tych, którzy nie znają Ewangelii i tych wspólnot chrześcijańskich, które potrzebują wzmocnienia w wierze
- c. chce dzielić się (dawać i otrzymywać) życiem (wiarą, umiejętnościami itp.) z ludźmi, do których został posłany
- d. jako chrześcijanin, ŚMK głosi Ewangelię:
  - świadectwem życia;
  - przez zaangażowanie w społeczeństwo obywatelskie przez pracę i służbę na rzecz zintegrowanego rozwoju człowieka, jego wolności, a także sprawiedliwości i pokoju.
  - angażując się w działalność duszpasterską
  - promując misyjność Kościoła
- e. promuje powołanie misyjne
- f. w swoich działaniach przyjmuje punkt widzenia ubogiego. Osoba, do której został posłany, ma wzrastać do większej wolności i niezależności.

2.3. Kombonianin

- a. Podobnie jak cała rodzina komboniańska, świecki misjonarz żyje charyzmatem Daniela Comboniego, twórczo go przekształcając w świeckim wymiarze powołania.
- b. Współpracuje ściśle z rodziną komboniańską. To zakłada:
  - Identyfikację z charyzmatem założyciela, wiedzę o nim a także życie jego duchowością wyrażoną w gotowości bycia świadkiem Ewangelii
  - Propagowanie idei “Zbawić Afrykę przez Afrykę” i animowanie świeckich w najbliższym otoczeniu
  - Wybór tych, którzy w społeczeństwie są ostatni (wykluczonych i dotkniętych ubóstwem). Taka autentyczna decyzja rodzi się z wiary i wpływa na różne sfery życia: politykę, edukację, ekonomię itp. To gotowość do niesienia krzyża z tymi, którzy cierpią.
  - Wspólnotę życia jako podstawowy wymiar życia misjonarza. Oznacza to przebywanie we wspólnocie ŚMK (tam, gdzie jest to możliwe), bycie we wspólnocie apostołskiej z Misjonarzami Kombonianami lub innymi duszpasterzami, otwartość na drugiego.
  - Pracę misyjną w Europie na rzecz sprawiedliwości, solidarności, promowania ewangelicznego stylu życia, zaangażowanie w różnorodne zadania misyjne.
  - Jako część rodziny komboniańskiej, wierzymy, że ŚMK, Kombonianie, Siostry Kombonianki i ‘Secolare’ powinni wspólnie uczestniczyć w zgromadzeniach (np. jako obserwatorzy), rekolekcjach, świętach lub szczególnych dniach dla rodziny komboniańskiej.

2.4. Autonomia i struktura ŚMK

Ruch ŚMK we wszystkich prowincjach rozwija się w stronę przyszłej autonomii. Jednakże obecnie jest on w różnym stopniu zależny od MCCJ. Obie te struktury mają wiele cech wspólnych. Poniżej podsumowaliśmy to, co może służyć dyskusji nad opracowaniem drogi do niezależności ŚMK, z jednej strony; z drugiej większej jedności ruchu ŚMK w wymiarze kontynentalnym i międzykontynentalnym.

- a. Elementy esencjalne
  - ŚMK to ruch ludzi wiary związany ze Zgromadzeniem Misjonarzy Kombonianów Serca Jezusowego (MCCJ), zależny od niego oraz pozostający we wspólnocie z całą rodziną komboniańską.

- Ta zależność ma charakter tymczasowy do chwili, gdy ruch będzie mógł opierać się na własnych “zasobach ludzkich” oraz będzie dysponował środkami, które tę autonomię zagwarantują. Do zbudowania niezależności potrzebne są: doświadczenie misyjne, zaplecze formacyjne i finansowe.
- W niektórych prowincjach istnieją grupy koordynujące działanie ŚMK, w innych wciąż jest potrzeba ich stworzenia
- Istnieją też sekcje odpowiedzialne za formację kandydatów czy dbające o zabezpieczenie osób wracających z misji
- Żywy ruch ŚMK potrzebuje osób na każdym etapie zaangażowania: kandydatów, misjonarzy oraz misjonarzy, którzy z misji wrócili. ŚMK powinien prowadzić formację oraz szukać środków finansowania. Ma być świeckim uobecnieniem charyzmatu Comboniego. Troską ŚMK powinna być jego żywotność.
- Konieczne jest przygotowanie większej liczby osób świeckich, które zapewnią ciągłość formacji i towarzyszenie kandydatom do ŚMK

b. Niezależność finansowa

- Ruch ŚMK jako pierwszy będzie podejmował kroki, by osiągnąć niezależność finansową
- Każdy świecki misjonarz na miarę własnych możliwości będzie brał w tym zadaniu udział w poczuciu współodpowiedzialności za ruch. Każda grupa świeckich misjonarzy powinna mieć na celu osiągnięcie niezależności finansowej.
- MCCJ w poszczególnych prowincjach wspierają formację świeckich misjonarzy, służą kierownictwem duchowym. Udzielają także wsparcia finansowego (jeśli to potrzebne), udostępniają własne struktury, służą pomocą w zarządzie ŚMK.

3. FORMACJA

Formacja powinna podejmować zagadnienia dojrzałości osobowej, chrześcijańskiej i misjonarskiej - komboniańskiej. Rozpoznanie powinno dotyczyć duchowości, identyfikacji z ŚMK, realiów danego kraju misyjnego (język, kultura, specyfika danego kościoła...), realizowanego tam projektu, a także cech danej osoby przede wszystkim umiejętności rozwiązywania konfliktów i budowania relacji. Osoby, które wróciły z misji mają szczególną rolę w przygotowywaniu nowych kandydatów.

3.1. Etapy formacji

- a. Poznawanie, pierwszy kontakt: (długość tego etapu różni się w zależności od kandydata)
- b. Rozeznanie (około roku, minimum): ma służyć poznaniu kandydata i rozeznaniu jego powołania
- c. Głębsze zaangażowanie (w zależności od prowincji rok lub dwa) zakłada udział w weekendowych spotkaniach, seminariach, rekolekcjach.
- d. Przygotowanie do misji (minimum sześć miesięcy życia we wspólnocie):
- e. Zazwyczaj świecki misjonarz przechodzi kurs z innymi misjonarzami danego kraju, przechodzi także bardziej intensywne szkolenia w siedzibie kombonianów: przygotowanie językowe, studia kultury kraju, do którego wyjedzie a także duchowości i charyzmatu Comboniego.
- f. Formacja na misji: to sześć miesięcy tzw. inkulturacji (poznawanie języka, kultury), formacja przygotowana dla świeckiego misjonarza i towarzyszenie wspólnoty
- g. Ciągła formacja: dotyczy tych, którzy wrócili z misji

Dobrze, aby misjonarz miał osobiste wsparcie na wszystkich szczeblach formacji

4. ASPEKTY PRAKTYCZNE

4.1. Ubezpieczenie

Wszyscy, którzy wyjeżdżają na misję powinni mieć opłacone ubezpieczenie zdrowotne oraz płacone składki emerytalne. Szczegółowe rozwiązania będą się różnić w zależności od sytuacji danego kraju i ruchu.

4.2. Kontrakty

- a. Każda prowincja powinna zawierać kontrakty między zainteresowanymi stronami.
- b. Kontrakt powinien zawierać podstawowe elementy:
  - Zarys projektu i zakres pracy świeckiego misjonarza
  - Podpisy osób zaangażowanych w projekt (prowincja, świecki misjonarz)
  - Aspekt ekonomiczny: określać wkład poszczególnych stron (NGO, prowincji, która wysyła, która przyjmuje, lokalnego kościoła)
  - Okres wyjazdu
  - Podpis wszystkich zainteresowanych stron
  - Prawa i obowiązki stron powinny być określone (patrz IV d).

4.3. Finanse

- a. Uznaliśmy, że finansowej niezależności służyłoby powołanie wspólnego dla wszystkich prowincji funduszu. Środki na podstawowe potrzeby ruchu ŚMK pochodziłyby z wkładu świeckich misjonarzy oraz darowizn.
- b. Zastosowane rozwiązania:

Niemcy:

- Projekty jednoroczne: finansowanie opiera się w większym stopniu na środkach własnych oraz wsparciu m.in. MCCJ, NGO, diecezji, dobroczyńców, przyjaciół
- Projekty trzyletnie współfinansuje kilka podmiotów

Hiszpania:

- Projekty prowadzi ruch ŚMK we współpracy z organizacjami pozarządowymi "AMANI", MCCJ. Projekty są pod nadzorem zarządu ruchu ŚMK. Do wsparcia finansowego projektów zaproszeni są ŚMK, dobroczyńcy, przyjaciele

Włochy:

- Ruch ŚMK opiera się na własnych środkach, a także na MCCJ i innych podmiotach jak Konferencja Episkopatu, diecezje, przyjaciele

Portugalia:

- Finansowanie opiera się na środkach prowincji MCCJ, a także umowach o pracę (nauczyciele). Udział świeckich misjonarzy jest niewielki.

- c. Ważne jest zaangażowanie wszystkich:
  - świeckiego misjonarza
  - ruchu ŚMK (zarząd, organizacje pozarządowe)
  - lokalnego kościoła (wysyłającego i przyjmującego)
  - prowincji (wysyłającej i przyjmującej)
  - oficjalnych podmiotów (organizacji pozarządowych, rządu...)
  - przyjaciół, dobroczyńców
  - środki pochodzące z zaangażowania ŚMK w inne projekty

4.4. Współpraca między stronami

a. Zadania ruchu ŚMK

- Grupa koordynująca pozostaje w stałym kontakcie z prowincjami przyjmującymi misjonarzy (oraz osobami zaangażowanymi w projekty); poszukuje osób, które mogłyby przysłużyć się ruchowi.
- Ruch ŚMK przygotowuje i wysyła misjonarza świeckiego
- Towarzyszy mu we wzroście i wspiera w potrzebach na misji oraz po powrocie.
- Uwrażliwia na potrzeby misji, nagłaśnia, informuje o pracy danego misjonarza w kraju, z którego pochodzi
- Utrzymuje kontakt m.in. z rodziną, parafią misjonarza, gdy ten przebywa na wyjeździe

b. Prowincja wysyłająca:

- Współpracuje w przygotowaniu świeckiego misjonarza
- Przedstawia świeckiego misjonarza diecezji, do której ten się udaje i z którą będzie współpracował
- Przedstawia świeckiego misjonarza prowincji, do której się udaje i w której będzie pracował (po wypracowaniu wspólnych uzgodnień)
- Określa najdogodniejszy moment posłania misjonarza (zjazd, święto komboniańskie)

c. Kościół, z którego misjonarz wyjeżdża:

- Świecki misjonarz jest częścią lokalnego kościoła misyjnego, szczególnie ważna jest atmosfera wsparcia dla jego misyjnego zaangażowania przed jego wyjazdem i po powrocie
- Kościół lokalny wspiera go duchowo i materialnie
- Z kolei misjonarz informuje o swojej pracy (listy, zdjęcia). Po powrocie angażuje się w animację misyjną

d. Prowincja przyjmująca misjonarza:

- Poznała kandydata lub ma wystarczająco dużo informacji o nim
- Przyjmuje go z otwartością
- Zapewnia mu program formacyjny i inkulturacyjny
- Włącza go w lokalną społeczność, uczy poszanowania miejscowych zwyczajów, kultury
- Włącza go w ruch ŚMK w danej prowincji i jednocześnie wspiera współpracę z ruchem ŚMK za granicą
- Wprowadza go prosty styl życia, taki jakim żyją ludzie z którymi pracujemy
- Stoi na straży autonomii świeckich misjonarzy jako grupy, a także więzi wspólnotowej z prowincją.

e. Kościół przyjmujący misjonarzy

- Ważne jest, aby projekt powstał po rozpoznaniu potrzeb chrześcijańskiej wspólnoty i lokalnego kościoła. Dlatego też rozpoczęcie projektu wymaga dużego wysiłku ze strony liderów i członków danej wspólnoty (zaangażowania lokalnej społeczności, udziału w kosztach). Zaangażowanie jest również potrzebne na etapie realizacji projektu i jego późniejszej oceny (ewaluacji).
- Ideałem jest wykorzystanie zastanego w danej społeczności potencjału ludzkiego, materialnego, aby w przyszłości wywodzący się ze społeczności lokalnej liderzy samodzielnie kontynuowali dany projekt. Należy unikać relacji paternalistycznych i uzależniających.

Te założenia powinny być brane pod uwagę w przygotowaniu formacji misjonarzy oraz zawieraniu kontraktów.

5. NA MISJI

5.1. Obszar misyjny

5.1.1. Przy wyborze obszaru misyjnego należy brać pod uwagę:

- a. potrzeby lokalnego kościoła (priorytetem są miejsca, do których nie dotarła Ewangelia oraz społeczności najbiedniejszych i najbardziej potrzebujących)
- b. przygotowanie i umiejętności świeckiego misjonarza;
- c. projekt powinien być przyjęty przez prowincję, która prosi o ŚMK
- d. projekt winien być jasny i mieć perspektywę, że będzie kontynuowany
- e. wybór miejsca, gdzie misjonarze świeccy mogą żyć we wspólnocie, dzięki czemu mogą być dla siebie wzajemnym wsparciem. Gdzie jako międzynarodowa wspólnota mogą wzrastać i być świadkami Ewangelii. Jednocześnie każdy z jej członków powinien mieć do wypełnienia własne zadanie.
- f. potrzebę zapewnienia opieki dzieciom świeckiego misjonarza

5.1.2. Modele działania:

- a. **Model pastoralny:** (wspólnota świeckich misjonarzy opiekuje się parafią lub jej większą częścią) opiera się na bezpośrednim głoszeniu wiary oraz ukazywaniu kościoła, który jest blisko człowieka.
- b. **Model społeczny:** (zaangażowanie na rzecz sprawiedliwości, pokoju, rozwoju wspólnoty itd.) zakłada wiele płaszczyzn działania, odpowiada na realne potrzeby i problemy danej społeczności.
- c. **Model zawodowy:** (praca zawodowa w jednej z istniejących już struktur; ŚMK staje się niejako pracownikiem tej struktury) opiera się na wspieraniu i wzmacnianiu istniejących już lokalnych struktur, działań, a nie rozpoczynaniu nowych zadań.

Wymienione modele mogą się przenikać w danej wspólnocie czy na danym obszarze zaangażowania

5.2. Metodologia

Fundamentalne aspekty metodologii:

5.2.1. "Zbawić Afrykę przez Afrykę" oznacza:

- a. dostrzeganie godności w każdym człowieku;
- b. nastawienie na słuchanie, współpracę, współodpowiedzialność i braterstwo
- c. tworzenie lokalnych liderów ewangelizacji i rozwoju
- d. pracę z lokalną społecznością i towarzyszenie jej w taki sposób, by była głównym podmiotem i motorem zmian, kształtowania własnej przyszłości
- e. działanie na rzecz wzrostu, samodzielności (a nie większej współzależności)

5.2.2. Solidarność z ludźmi („common cause with people” = “causa común con la gente”)

- a. unikać pokus tworzenia nowych nadmiernie rozbudowanych struktur oraz forsowania na siłę własnych projektów
- b. być do dyspozycji ludzi, nie oczekując rekompensaty
- c. prowadzić projekty, które odpowiadają na potrzeby lokalnego kościoła, dostosowane do jego możliwości

5.2.3. Inkulturacja, dialog międzyreligijny

- a. znajomość języka, kultury danego kraju czy obszaru ułatwia podejście z szacunkiem do miejscowych tradycji, zwyczajów, religii
- b. wejście w lokalną społeczność wymaga postawy pokory
- c. misjonarz ma być znakiem jedności w dialogu międzyetnicznym i międzyreligijnym
- d. ŚMK ma być z jednej strony wrażliwym na duchowość innych, a jednocześnie ma nieść prawdę opartą na Słowie Bożym, a nie subiektywnych wyobrażeniach
- e. jest otwarty na dawanie i otrzymywanie. Tylko osoba, która zrozumie, że to ona jest ewangelizowana przez ubogich (a nie na odwrót), będzie mogła być dobrym misjonarzem

5.2.4 Ewangelizować jako wspólnota

- a. wspólnotę apostołską tworzą mężczyźni, kobiety, wolni lub w związku małżeńskim, rodziny, osoby konsekrowane itd.
- b. wspólnota jest świadectwem Ewangelii
- c. treść Ewangelii ma przekładać się na życie wspólnoty
- d. życie we wspólnocie zakłada wzajemną pomoc. Szczególnie ważna jest troska o ciągły dialog na każdym etapie formacji ŚMK. Jest to środek do rozwiązywania problemów, które pojawiają się wśród żyjących razem osób.
- e. życie we wspólnocie pomaga we formacji i otwieraniu się na międzynarodowość
- f. każda grupa powinna mieć koordynatora
- g. członkowie wspólnoty życia dzielą się tym kim są, jak żyją, co posiadają

Inne aspekty: ważne jest utrzymywanie kontaktu z kościołem, z którego świecki misjonarz kombonianin został posłany

5.3. Jak żyją (Styl życia)

- a. ŚMK dostosowuje styl życia do osób wśród których żyje, nie negując jednocześnie własnej kultury czy tożsamości. Żyje w prostocie
- b. Ewangeliczny styl życia to zaakceptowanie ubóstwa środków
- c. Postawa misjonarza jest widocznym świadectwem solidarności z ubogimi, oznacza towarzyszenie im, zmniejszanie dystansu
- d. ŚMK określa otwartość, ofiarność dla służby misjom
- e. Surowość, prostota środków i struktur naznacza styl życia i bycia na misjach
- f. W centrum misji powinna być wspólnota, która kształtuje styl życia misjonarza. Jeśli na misję wyjeżdża rodzina – to ona stanowi pierwszą, domową wspólnotę, o którą należy się troszczyć. Rodzina jako wspólnota jest świadkiem Ewangelii.
- g. Na placówce misyjnej powinny przebywać więcej niż dwie osoby a najlepiej grupa osób. Zmniejsza to ryzyko izolacji.
- h. Zaangażowanie zawodowe ŚMK powinno odbywać się w duchu ewangelicznym i prowadzić do chrześcijańskiego wzrostu. Osoby wykonujące konkretną pracę na misjach nie powinny być postrzegane wyłącznie przez pryzmat zawodowej specjalizacji, ale swoją postawą mogą wskazywać na potrzebę całościowego rozwoju

6. POWRÓT DO DOMU

6.1. Ponowna integracja w społeczeństwie oraz podsumowanie misyjnego doświadczenia są kluczowe dla przyszłości misjonarza po powrocie. Powrót to moment trudny, dlatego należy poświęcić mu szczególną uwagę i troskę.

Należy pamiętać, aby:

- a. podsumować misyjne doświadczenie
- b. zapewnić środki finansowe, które ułatwią misjonarzowi funkcjonowanie tuż po powrocie (na okres ok. trzech miesięcy)
- c. wyznaczyć osobę odpowiedzialną za powitanie misjonarza na poziomie regionu lub kraju. Zorganizować grupę koordynującą powrót misjonarza np. w zakresie poszukiwania pracy.
- d. zatroszczyć się o jego zdrowie fizyczne i psychiczne (ewentualna terapia w przypadku przebytej traumy, wsparcie w integracji społecznej)
- e. odpocząć, przeznaczyć czas na spotkania z rodziną, podjąć jakiś kurs odnowy, rekolekcje...

6.2. Zaangażowanie ŚMK

6.2.1. Powołanie ŚMK wyraża się w jego zaangażowaniu po powrocie w lokalnym kościele oraz ruchu ŚMK.

6.2.2. Obszary zaangażowania:

- a. świadectwo doświadczenia misyjnego w grupach w Kościele lub poza nim
- b. działalność w grupie ŚMK
- c. udział w inicjatywach rodziny komboniańskiej; działaniach formacyjnych i animacyjnych lokalnego kościoła; wspólnot chrześcijańskich działających na rzecz ubogich i wykluczonych - także w kraju, miejscu, z którego misjonarz wrócił.
- d. promowanie misyjnego powołania
- e. formacja nowych kandydatów do ŚMK
- f. zaangażowanie w diecezjalnych centrach misyjnych
- g. działalność w organizacji: Sprawiedliwość i Pokój (Justice and Peace and Integrity of Creation - JPIC) na rzecz imigrantów, sprawiedliwości i solidarności społecznej
- h. praca w stowarzyszeniach wspierających misję, w szczególności udział w projektach ŚMK.

Zaaprobowano 1 maja 2007
CLM's European committee
Tłum.: Kasia Nucuń